

EIROPAS PARLAMENTS

2004

2009

Sesijas dokuments

8.10.2007

B6-0000/2007

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Lai noslēgtu debates par Padomes un Komisijas paziņojumiem,

ievērojot Reglamenta 103. panta 2. punktu,

iesniedza *Ria Oomen-Ruijten*

Ārlietu komitejas vārdā

par ES attiecībām ar Turciju

Eiropas Parlamenta rezolūcija par ES attiecībām ar Turciju

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2004. gada 15. decembra rezolūciju par Eiropas Komisijas 2004. gada kārtējo ziņojumu un ieteikumu par Turcijas progresu ceļā uz pievienošanu¹,
  - ņemot vērā 2005. gada 28. septembra rezolūciju par sarunu sākšanu ar Turciju²,
  - ņemot vērā 2006. gada 27. septembra rezolūciju par Turcijas progresu ceļā uz pievienošanu³,
  - ņemot vērā rezolūcijas par Eiropas Komisijas paplašināšanās stratēģijas dokumentiem⁴,
  - ņemot vērā 2005. gada 3. oktobra pamatnostādnes sarunām ar Turciju,
  - ņemot vērā Padomes 2006. gada 23. janvāra Lēmumu 2006/35/EK par Turcijas pievienošanās partnerības principiem, prioritātēm un nosacījumiem⁵,
  - ņemot vērā Komisijas 2006. gada progresa ziņojumu par Turciju (SEC(2006)1390),
  - ņemot vērā Komisijas paziņojumu „Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2006.–2007. gadam” (COM(2006) 649),
  - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 2. punktu,
- A. tā kā pievienošanās sarunas ar Turciju sākās 2005. gada 3. oktobrī pēc tam, kad Padome bija apstiprinājusi sarunu pamatnostādnes, un tā kā šī sarunu sākšana ir sākums procesam bez noteikta beigu datuma;
- B. tā kā Turcija ir apņēmusies īstenot reformas, uzturēt labas kaimiņattiecības un pakāpeniski tuvināties ES, un tā kā šie centieni galvenokārt jāskata kā izdevība Turcijai kļūt mūsdienīgākai;
- C. tā kā Kopenhāgenas kritēriju pilnīga ievērošana joprojām ir pamats, lai pievienotos ES;
- D. tā kā Turcija vēl nav pilnībā īstenojusi Asociācijas nolīguma un tam pievienotā protokola noteikumus;
- E. tā kā pēc vairākām reformām 2002.–2004. gadā to īstenošanas gaita Turcijā ir

---

¹ OV C 226 E, 15.9.2005., 189. lpp.

² OV C 227 E, 21.9.2006., 163. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P6_TA(2006)0381.

⁴ Pieņemtie teksti, P6_TA(2006)0096.

Pieņemtie teksti, P6_TA(2006)0568.

⁵ OV L 22, 26.1.2006., 34. lpp

palēninājusies, tā kā 2007. gada 17. aprīlī Turcijas valdība apstiprināja programmu tiesību aktu saskaņošanai ar ES *acquis* 2007.–2013. gadā un tā kā 2007. gada 31. augustā Turcijas jaunā valdība iepazīstināja ar savu programmu, kurā cita starpā ir paredzēts stiprināt ekonomiku, sagatavot jaunu konstitūciju un paātrināt to reformu īstenošanu, kas nepieciešamas, lai Turciju tuvinātu ES,

1. aicina Komisiju regulārajā ziņojumā noteikt jautājumus, kurus Turcijai jārisina prioritārā kārtībā, koncentrējoties uz īstermiņa un vidējā termiņa prioritātēm, kas minētas pievienošanās partnerībā, un pievērst īpašu uzmanību šajā rezolūcijā minētajiem jautājumiem; sagaida, ka Komisija pilnībā izmantos visus piemērotos līdzekļus reformu procesa efektīvam atbalstam, tādējādi atgādinot Turcijai, ka tās uzticamībai ir būtiski svarīga pievienošanās partnerībā iekļauto saistību ievērošana;
2. izsaka atzinību Turcijai par brīvām un godīgām vēlēšanām, kā to norāda EDSO/*ODIHR* vēlēšanu novērtēšanas misija un Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas delegācija (*PACE*); atzinīgi vērtē Turcijas Lielās Nacionālās asamblejas ievēlēšanu, kurā pārstāvēti visi valsts reģioni un kurā ievēlēts vairāk sieviešu, un mudina jaunievēlētos deputātus veicināt turpmāku demokrātijas stiprināšanu Turcijā;
3. atzinīgi vērtē jaunā prezidenta ievēlēšanu, kas apliecina Turcijas demokrātijas spēku; aicina prezidentu *Abdullah Gül* veicināt plurālismu un vienot Turcijas iedzīvotājus laicīgā valstī, kurai būs jāveic smagas, bet nepieciešamas reformas;
4. sagaida, ka jaunā Turcijas valdība, kurai ir spēcīgas pilnvaras un tautas uzticība, paātrinās reformu procesu, lai īstenotu saistības, kas noteiktas pievienošanās partnerībā; mudina valdību meklēt plašu konsensu Turcijas parlamentā un Turcijas pilsoniskajā sabiedrībā attiecībā uz konstitucionāliem un institucionāliem jautājumiem; atgādina, ka Turcijas attīstība, kļūstot par demokrātisku valsti ar augstu labklājības līmeni, kurā valda tiesiskums un ir nodrošināta tiesisko normu vienota piemērošana, ir stratēģiski svarīga Turcijai, tās sabiedrībai un ES; šai ziņā atzinīgi vērtē jaunās valdības apņemšanos tuvākajos mēnešos un gados veicināt reformu procesu;
5. atzinīgi vērtē Turcijas jaunās valdības nodomu pieņemt jaunu pilsonisku konstitūciju, kas aizsargā cilvēktiesības un pamatbrīvības; uzsver, ka jānodrošina, lai ar jauno konstitūciju ievieš pārbaužu un līdzsvara sistēmu, kas garantē Turcijas valsts demokrātiskumu un laicīgumu; aicina visus procesa dalībniekus atbalstīt atklātu un vienprātīgu konstitucionālo procesu; šajā sakarā atgādina savu iepriekšējo ierosinājumu par ievēlēšanai parlamentā noteikto sliekšni; uzsver, ka ar konstitūciju saistītie plāni nevar būt iemesls, lai atliktu steidzami nepieciešamas reformas, jo īpaši attiecībā uz Sodu kodeksa 301. pantu;
6. atzinīgi vērtē Turcijas pozitīvo ekonomikas attīstību pēdējos gados, taču uzskata, ka ir svarīgi paplašināt darba tirgu un izstrādāt reformu stratēģiju, kas stiprinātu Turcijas sabiedrības sociālo kohēziju;
7. atzinīgi vērtē Turcijas valdības centienus saskaņot savas valsts enerģētikas nozares tiesību aktus ar ES tiesību aktiem un atbalsta sarunu sākšanu par enerģētikas sadaļu, tiklīdz būs pabeigti visi tehniskie sagatavošanas darbi; mudina Turciju pievienoties Eiropas Enerģētikas kopienai kā pilntiesīgai tās dalībniecei, tādā veidā turpmāk veicinot Turcijas un ES sadarbību enerģētikas jomā, lai stiprinātu enerģijas piegāžu drošumu, atbalstot

atjaunojamo enerģijas resursu izmantošanu un ieguldījumus energoefektivitātes uzlabošanā; uzsver, ka Turcija ir svarīga pārvades centrāle, lai dažādotu gāzes piegādes ES; uzsver, ka enerģētikas nozares projektiem Dienvidkaukāzā, kuros iesaistīta Turcija, jābūt pieejamiem ikvienai šā reģiona valstij, uz kuru attiecas ES kaimiņattiecību politika;

8. atzīmē, ka tuvākajos gados svarīgāka kļūs Turcijas ģeostratēģiskā atrašanās vieta reģionā un nozīme transporta un loģistikas jomā; aicina Komisiju sagatavot īpašu ziņojumu par jaunākajām norisēm un nākotnes uzdevumiem šajā jomā;
9. pauž bažas par Turcijas bruņoto spēku atkārtotu iejaukšanos politiskajā procesā; uzsver, ka vajadzīgi papildu centieni, lai nodrošinātu pilnīgu un efektīvu civilo kontroli pār militāro jomu; uzsver, ka valsts drošības stratēģijas izstrādi un tās īstenošanu jāpārrauga civilajām iestādēm; aicina nodrošināt pilnīgu parlamentāro kontroli pār militāro un aizsardzības politiku un visiem ar to saistītajiem izdevumiem; turklāt aicina nodrošināt parlamentāro kontroli pār valsts slepenajiem dienestiem, žandarmēriju un policiju;
10. atzinīgi vērtē ES un Turcijas pilsoniskās sabiedrības dialogu un aicina Komisiju ziņot par darbībām, kas veiktas šajā sakarā; uzsver, cik svarīgi ir stiprināt sakarus starp Turcijas un ES pilsonisko sabiedrību; aicina Komisiju nodrošināt mērķtiecīgu atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai, apliecināt savu klātbūtni dažādos Turcijas reģionos un šajā sakarā īpašu uzmanību veltīt valsts dienvidaustrumu daļai; aicina jauno Turcijas valdību reformu procesā intensīvāk iesaistīt pilsonisko sabiedrību, kas ir svarīgs demokrātijas virzītājspēks Turcijā;
11. atsauca uz savu 2006. gada rezolūciju par Turciju, jo īpaši uz rindkopām par reformām, kas vajadzīgas, lai uzlabotu tiesu sistēmas darbību un korupcijas apkarošanu, cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību ievērošanu, sieviešu tiesību aizsardzību, tādas politikas īstenošanu, kas aizliedz jebkāda veida spīdzināšanu, kā arī minoritāšu reliģisko un kultūras tiesību aizsardzību; pirms izvērtēt šādu reformu īstenošanu, gaida Komisijas jaunākajā paplašināšanās stratēģijā noteikto politisko kritēriju pastiprinātas uzraudzības rezultātus; aicina Komisiju publicēt šos rezultātus savā nākamajā progresa ziņojumā;
12. mudina Turcijas valdību pilnībā īstenot noteikumus, kuri izriet no Asociācijas nolīguma un tam pievienotā protokola; atgādina, ka sarunu procesu joprojām nopietni ietekmēs tas, vai Turcija nepilda pievienošanās partnerībā minētās saistības;
13. pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar Sodu kodeksa 301. pantu pret vairākiem cilvēkiem ir ierosināta krimināllieta, kā arī mudina valdību un jaunievēlēto parlamentu nodrošināt, ka tiek atcelti visi Sodu kodeksa noteikumi, kas paredz patvaļīgus ierobežojumus par nevardarbīgu viedokļu paušanu, un tiek garantēta vārda un preses brīvība; uzskata to par jaunās valdības svarīgāko prioritāti;
14. uzsver, ka bez kavēšanās jāpieņem likums par fondiem, lai risinātu jautājumu par reliģisko minoritāšu pašreizējo tiesisko nedrošību un noteiktu tiesisko regulējumu, kas ļautu tām brīvi praktizēt reliģiju, tostarp iegādāties īpašumu un apmācīt garīdzniekus; pievienojas Padomes 24. jūlijā paustajām bažām par Turcijas kasācijas instances tiesas lēmumu attiecībā uz ekumenisko patriarhātu; mudina Turcijas jauno valdību, veidojot pieeju reliģiskajām minoritātēm, ievērot reliģiskās brīvības principus, kā to paredz Eiropas Cilvēktiesību konvencija un Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse; mudina Komisiju

ierosināt šā jautājuma izskatīšanu jaunajā valdībā; aicina Komisiju norādīt, kā var izmantot pirmspievienošānās programmu, lai aizsargāto kristīgo mantojumu;

15. stingri nosoda *Hrant Dink* slepkavību, kristiešu priesteru *Andrea Santoro* slepkavību, trīs kristiešu slepkavību Malatjā, teroristu uzbrukumu Ankarā, kā arī visus citus politiski vai reliģiski motivētas vardarbības aktus; sagaida, ka Turcijas iestādes pilnībā izmeklēs šos gadījumus un sauks visus vainīgos pie atbildības; uzsver, ka nekavējoties un efektīvi jāapkaro visa veida ekstrēmisms un vardarbība, un tie jāizskauž visos Turcijas sabiedrības dzīves līmeņos; aicina Turcijas valdību palielināt to grupu minoritāšu un invalīdu aizsardzību, kuri jūtas apdraudēti un diskriminēti;
16. aicina jauno valdību veikt konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka pilnībā tiek ievērotas arodbiedrību tiesības saskaņā ar Eiropas un Starptautiskās Darba organizācijas standartiem; mudina atbalstīt sociālā dialoga veicināšanu starp darba devēju apvienībām un arodbiedrībām; aicina Komisiju risināt šo jautājumu sarunās ar jauno valdību;
17. atzinīgi vērtē to, ka ievērojams skaits sieviešu Turcijā ieņem nozīmīgus amatus ekonomikā un akadēmiskajā jomā un ka vairāk sieviešu ir ievēlētas parlamentā; uzsver, ka iespējas sievietēm piekļūt izglītībai, baudīt vienlīdzīgu izturēšanos un izmantot ekonomiskās iespējas ir būtiski svarīgas Turcijas turpmākai ekonomikas attīstībai un labklājībai; pauž nožēlu, ka sieviešu tiesību pārkāpumi un īpaši tā sauktie noziegumi saistībā ar goda aizskaršanu joprojām ir jautājumi, kas rada nopietnas bažas; tādēļ mudina Komisiju akcentēt jaunajai valdībai, ka tai vairāk pūļu jāvelta, lai novērstu vardarbību un diskriminējošu izturēšanos pret sievietēm, un uzsver, ka šajos centienos cita starpā jāiekļauj ilgstoša sabiedrības informēšanas kampaņa, kā arī jāuzlabo patvēruma iespējas sievietēm;
18. norāda, ka ir vajadzīga visaptveroša stratēģija Turcijas dienvidaustrumu sociālajai un ekonomikas attīstībai; aicina Komisiju norādīt, kā var izmantot pirmspievienošānās programmu, lai atbalstītu Turcijas jaunās valdības centienus attīstīt valsts dienvidaustrumus un lai koordinētu šo palīdzību ar citu finanšu institūciju palīdzību;
19. pauž bažas par Turcijas Anatolijas dienvidu reģiona projekta sociālo, ekoloģisko, kultūras un ģeopolitisko problēmu sekām, jo ar to saistītie aizsprostu projekti tieši ietekmē ūdens piegādi kaimiņvalstīs; aicina Komisiju regulārajā ziņojumā stingri uzraudzīt, vai attīstība pārrobežu ūdens sadarbības jomā notiek saskaņā ar starptautiskajām konvencijām, dabas un vides aizsardzības direktīvam un Ūdens pamatdirektīvu¹;
20. mudina jauno valdību sākt īstenot politisku iniciatīvu, lai rastu ilglaicīgu risinājumu kurdu jautājumā, un savā darbā konstruktīvi iesaistīt jaunievēlētos *TGNA* pārstāvjus, kā arī valsts dienvidaustrumu daļā ievēlētos pašvaldību vadītājus un pilsonisko sabiedrību, lai ievērojami uzlabotu sociālo, ekonomisko un kultūras dzīvi; atzinīgi vērtē prezidenta *A. Gül* iniciatīvu vispirms apmeklēt Turcijas dienvidaustrumus;
21. stingri nosoda *PKK* un citu teroristu grupu vardarbību Turcijā; pauž solidaritāti Turcijai cīņā pret terorismu un atkārtoti aicina *PKK* nekavējoties pasludināt uguns pārtraukšanu un

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīva Nr. 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp).

to ievērot; īpaši uzsver, ka jāturpina cīņa pret terorismu atbilstīgi tā radītajiem draudiem un pilnībā ievērojot starptautisko tiesību līdzekļus un standartus; uzsver, ka nav attaisnojama nekāda veida vardarbība pret mierīgajiem iedzīvotājiem; mudina Turcijas valdību un visus politiskos spēkus Irākā, tostarp kurdus, stiprināt sadarbību, lai novērstu teroristu aktivitātes un cīnītos pret tām, un mudina Turciju atturēties no vienpusējiem pasākumiem, kas skar Irākas teritoriju;

22. piešķir lielu nozīmi tam, ka Turcija ir apņēmusies īstenot labu kaimiņattiecību politiku saskaņā ar sarunu pamatnostādņēs noteiktajām prasībām; atkārtoti pauž cerību, ka Turcija pārtrauks visa veida ekonomisko blokādi un robežu slēgšanu un atturēties no draudiem un saspīlētām militārām attiecībām ar kaimiņvalstīm; atgādina par aicinājumu Turcijai smagi un intensīvi strādāt, lai atrisinātu nenokārtotos strīdus ar visām kaimiņvalstīm saskaņā ar ANO Statūtiem un citām atbilstīgām starptautiskām konvencijām, turklāt uzsākot atklātu diskusiju par pagātnes notikumiem; atgādina par aicinājumu Turcijas un Armēnijas valdībām, lai tās uzsāk samierināšanās procesu par pašreizējiem un pagātnes notikumiem, un aicina Komisiju veicināt turku un armēņu samierināšanos, izmantojot reģionālās sadarbības priekšrocības, ko piedāvā Eiropas Kaimiņattiecību politika un Melnās jūras reģiona politiku sinerģija;
23. pauž nožēlu, ka nav panākts ievērojams progress, meklējot visaptverošu risinājumu Kipras jautājuma noregulēšanai; atkārti aicina abas puses īstenot konstruktīvu pieeju, lai rastu visaptverošu risinājumu saskaņā ar ANO pamatnostādņēm, kuru pamatā ir ES dibināšanas principi; šajā sakarā atgādina par savu iepriekšējo rezolūciju, kurā teikts, ka Turcijas spēku izvešana atvieglotu sarunas par konflikta noregulējumu;
24. atzinīgi vērtē finansiālā atbalsta programmas izveidi, lai veicinātu Kipras turku kopienas ekonomisko attīstību; aicina Komisiju īpaši ziņot par šīs programmas īstenošanu un efektivitāti;
25. uzsver Turcijas potenciāla nozīmi Melnās jūras reģionā, Dienvidkaukāzā un Centrālāzijas reģionā, lai radītu stabilitāti, neatgriezeniski iedibinātu demokrātisku pārvaldību, savstarpēju uzticēšanos un labklājību šajos reģionos, jo īpaši izmantojot reģionālās sadarbības projektus; uzsver Turcijas nozīmi Tuvajos Austrumos; aicina Komisiju stiprināt sadarbību ar Turcijas valdību saistībā ar ES politiku attiecībā uz šiem reģioniem;
26. atgādina Komisijai Parlamenta lūgumu iesniegt pārskatu par 2004. gadā sagatavotā ietekmes pētījuma izpildi un aicina šo pārskatu iesniegt 2007. gadā;
27. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Turcijas valdībai un Turcijas parlamentam.